

Abstrakt (Czech)

Na poli mezinárodního práva upravujícího obchodní spolupráci států představuje dojednávaná dohoda o volném obchodu mezi EU a USA – TTIP – významný pramen práva. Její zamýšlený rozsah má navíc pokrývat i ustanovení o ochraně investic. Když však dojde k uvolnění informací z dvoustranných jednání o její podobě, je z nich patrné, že dohoda má v této části obsahovat mechanismus řešení sporů, který se svými aspekty příliš neliší od těch, které jsou a byli inkorporovány do bilaterálních dohod o ochranně investic mezi státy. Významnou roli by tak v případě investičních sporů z dohody TTIP hráli ustanovení mezinárodních úmluv vícestranných, která zakotvují pravidla pro fungování mezinárodních investičních tribunálů – Úmluva Mezinárodního Centra pro Řešení Sporů z Investic a Arbitrážní Pravidla Komise Organizace Spojených Národů pro Mezinárodní Obchodní Právo. Avšak jak v okruhu laické, tak odborné veřejnosti již delší dobu rezonovali některé obavy, které legitimitu mezinárodní investiční arbitráže zpochybňují a tento fakt byl tak přijat s velkou nevolí. Bylo tomu tak především s ohledem na předchozí praxi rozhodování sporů z investic, která sebou přinesla někdy poměrně významně problematická rozhodnutí a vzhledem k významným souvislostem v oblasti ochrany práv státu na zabezpečování jejich základních funkcí, která sebou praxe investiční ochrany přináší. Výskyt takovýchto případů je tak třeba minimalizovat. Pro revidovanou podobu dohody, která byla ze strany EU přijata a do pozdějších fází vyjednávání TTIP vnesena, tak bylo přijato východisko v tom smyslu, že je třeba výskyt takovýchto problematických případů do budoucna minimalizovat. Takto přijatý Návrh ustanovení investiční kapitoly TTIP tak obsahuje množství mechanismů, které toto východisko zohledňují. Pro rozsah, v jakém byla především v části věnované mechanismu řešení sporů dohoda “revoluční“ a lišila se od standardních mechanismů ISDS, byl tento systém překřtěn ze strany představitelů EU na *Investor Court System*, tedy Systém Investičního Soudu.

Úkolem práce je tedy jednotlivé části Návrhu investiční části dohody TTIP analyzovat a vyhodnotit, jestli jejich praktické uplatnění může přinést v rovině ochrany investic kvalitativní změnu – tedy zamezení zneužití práva na ochranu investic ze strany investorů jako žalobců, kteří by se porušení svých práv mohli domáhat cestou iniciace investiční arbitráže. Jednotlivé prvky je přitom třeba rozdělit do dvou rovin – hmotněprávní a procesní. Toto rozdělení v zásadě zohledňuje i text práce, když nejprve analyzuje a s ohledem na úkol, který si dala za cíl, hodnotí kapitoly, na základě kterých je investorům druhé smluvní strany přiznána investiční ochrana. Jako je její rozsah, možnosti výjimek jejího přiznání a instituty, které

korigují jednání států tím způsobem, že není považováno za porušení chráněných investic. V druhé části pak práce analyzuje systém řešení sporů z investic, tedy ICS, který byl do Návrhu TTIP přijat a který se vyznačuje velkým množstvím dílčích změn, ve kterých upravuje a koriguje fungování investiční arbitráže. Je tomu tak s ohledem na to, že řízení neupravuje komplexně, a tak toto probíhá podle výše uvedených “standartních“ pravidel, ale s nezbytným zohledněním těchto dílčích změn. Těmito jsou především změny ve fungování tribunálu a jeho ustavování, zavedení odvolacího mechanismu a taktéž množství dílčích procedurálních prvků jako jsou předběžné námitky ve věci.

Všechny jak hmotněprávní, tak procesní výše uvedené prvky v zásadě respektují přijaté východisko a jejich uplatnění může vzhledem k provedenému výzkumu znamenat kvalitativní změnu systému investiční arbitráže.

Vzhledem k aktuálnímu vývoji na poli jednání o dohodě TTIP, respektive jeho absenci, je součástí práce v jednotlivých částech i srovnání s podobou přijatou pro text dohody CETA, tedy pro Komplexní Hospodářskou a Obchodní Dohodu mezi EU a Kanadou. Učiněné srovnání tak činí závěry práce platné i v kontextu aktuálního vývoje na poli mezinárodní obchodní spolupráce.